

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЧЕРНІВЕЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ЮРІЯ ФЕДЬКОВИЧА

ЕКОНОМІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
КАФЕДРА ФІНАНСІВ І КРЕДИТУ

СУЧАСНІ БАНКІВСЬКІ ПРОДУКТИ ДЛЯ ФІЗИЧНИХ ОСІБ: ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ В УКРАЇНІ

Кваліфікаційна робота

Рівень вищої освіти – перший (бакалаврський)

Виконав:

студент 4 курсу групи 472

заочної форми навчання

спеціальності 072 «Фінанси,
банківська справа та страхування»

Борчук Юрій Дмитрович _____

Керівник:

доцент кафедри фінансів і кредиту

Собкова Наталя Дмитрівна _____

*До захисту допущено на засіданні кафедри
протокол № _____ від _____ червня 2026 р.*

*Завідувач кафедри фінансів і кредиту
_____ доц. Харабара В.М.*

АНОТАЦІЯ

Борчук Ю.Д. Сучасні банківські продукти для фізичних осіб: тенденції розвитку в Україні. – Рукопис. Кваліфікаційна робота на здобуття першого (бакалаврського) рівня вищої освіти зі спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування». Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича, Чернівці, 2026. 47 с

У кваліфікаційній роботі проведено дослідження теорії і практики функціонування сучасних банківських продуктів для фізичних осіб. Досліджено економічну сутність та особливості функціонування банківських продуктів для фізичних осіб. Проаналізовано сучасний стан розвитку банківських продуктів для фізичних осіб в Україні у 2023-2025 роки. Встановлено перспективи та напрями удосконалення банківських продуктів для фізичних осіб в Україні в умовах цифровізаційних змін.

Ключові слова: банківські продукти, фізичні особи, банківські послуги, цифровізація банківського сектору, фінтех-інновації, безготівкові розрахунки, фінансова інклюзія

ABSTRACT

Borchuk Yu. D. Modern banking products for individuals: development trends in Ukraine. – Manuscript. Qualification work for obtaining the first (bachelor's) level of higher education in specialty 072 «Finance, banking and insurance». Yuri Fedkovich Chernivtsi National University, Chernivtsi, 2026. 47 p

In the qualification work, a study of the theory and practice of the functioning of modern banking products for individuals was carried out. The economic essence and peculiarities of the functioning of banking products for individuals were studied. The current state of development of banking products for individuals in Ukraine in 2023-2025 is analyzed. Prospects and directions for improving banking products for individuals in Ukraine in the conditions of digitalization changes have been established.

Keywords: banking products, individuals, banking services, digitalization of the banking sector, fintech innovations, non-cash payments, financial inclusion.

Кваліфікаційна робота містить результати власних досліджень. Використання ідей, результатів і текстів наукових досліджень інших авторів мають посилання на відповідне джерело.

_____ Ю.Д. Борчук

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ РОЗВИТКУ БАНКІВСЬКИХ ПРОДУКТІВ ДЛЯ ФІЗИЧНИХ ОСІБ.....	6
1.1. Економічна сутність та класифікація банківських продуктів для фізичних осіб	6
1.2. Фактори трансформації банківських продуктів для фізичних осіб в умовах цифровізації економіки	11
РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ СУЧАСНОГО СТАНУ РОЗВИТКУ БАНКІВСЬКИХ ПРОДУКТІВ ДЛЯ ФІЗИЧНИХ ОСІБ В УКРАЇНІ У 2023-2025 РОКИ	17
2.1. Оцінка розвитку кредитних та депозитних продуктів для фізичних осіб в Україні	17
2.2. Аналіз цифрових банківських сервісів та дистанційного обслуговування фізичних осіб в Україні	23
РОЗДІЛ 3. ПЕРСПЕКТИВИ ТА НАПРЯМИ УДОСКОНАЛЕННЯ БАНКІВСЬКИХ ПРОДУКТІВ ДЛЯ ФІЗИЧНИХ ОСІБ	29
3.1. Вплив фінансових технологій та Open Banking на розвиток банківських продуктів	29
3.2. Персоналізація, штучний інтелект і цифрові екосистеми у банківському обслуговуванні фізичних осіб	34
ВИСНОВКИ	39
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	43

ВСТУП

Сучасний рівень розвитку банківського сектору України характеризується глибокими структурними змінами, спричиненими поєднанням макроекономічних викликів, воєнного стану, цифровізації фінансових послуг та інтеграції до європейського фінансового простору. За цих умов банківські продукти набувають нового значення для фізичних осіб, трансформуючись з традиційних інструментів залучення депозитів і кредитів у багатофункціональні цифрові сервіси для управління особистими фінансами клієнтів, інвестиціями та платіжною діяльністю.

Актуальність дослідження підсилюється стрімким розвитком фінансових технологій, які докорінно змінюють модель взаємодії банку з замовником. Поширення мобільного банкінгу, дистанційної ідентифікації, миттєвих платежів, безконтактних карткових платежів, відкритих банківських систем (open banking) та інноваційних кредитних продуктів, таких як BNPL (купуйте зараз, платіть пізніше), представляє нову якість фінансових послуг для населення. Це призводить до посилення конкуренції не тільки між банками, а й між банківськими та небанківськими фінансовими установами, ІТ-компаніями, фінтех-стартапами.

В Україні особливого значення набуває процес оцифрування банківських послуг, оскільки значна частина населення вже перейшла на використання безготівкових розрахунків та каналів дистанційного обслуговування. В останні роки роль мобільних додатків значно зросла банками, які дійсно стали найважливішим інструментом доступу фізичних осіб до фінансових послуг. Це змінює не лише структуру банківських продуктів, але й саму бізнес-модель банківської справи, зосереджуючись на орієнтації на клієнта, персоналізації та швидкості обслуговування.

Додаткова актуальність теми виникає з необхідності підвищення фінансової інклюзії населення, особливо в умовах кризових явищ та економічної

нестабільності. Розвиток сучасних банківських продуктів сприяє розширенню доступу громадян до фінансових послуг, підвищенню фінансової грамотності та ефективнішому управлінню особистими фінансами. При цьому трансформація банківських продуктів супроводжується появою нових ризиків, серед яких кіберзагрози, шахрайство в цифровому середовищі, втрата персональних даних і підвищення кредитних ризиків в сегменті роздрібного кредитування. Це вимагає комплексного наукового аналізу сучасних тенденцій розвитку банківських продуктів для фізичних осіб з метою визначення балансу між інноваціями, безпекою та ефективністю фінансових послуг.

Тому дослідження сучасних банківських продуктів для фізичних осіб є надзвичайно актуальним як з теоретичної, так і з практичної точки зору, оскільки дає змогу оцінити напрями трансформації банківського сектору в Україні, визначити основні тенденції його розвитку та розробити рекомендації щодо підвищення ефективності фінансових послуг для населення в умовах цифрової економіки.

Проблеми розробки банківських продуктів для фізичних осіб досліджено в роботі вітчизняних та зарубіжних науковців у контексті банківського менеджменту, фінансових інновацій, цифрової економіки, поведінкових фінансів (Акименко Н.В., Барановський О., Житар М.О., Гонта О., Мошенець О., Прасолова С.П., Романовська Ю. та інші). Сучасні економісти зробили значний внесок у розвиток теоретичних основ банківського обслуговування, але стрімкий розвиток фінтех-рішень та трансформація фінансових моделей споживачів потребують подальших досліджень, зокрема щодо аналізу останніх тенденцій та їх впливу на банківську систему України.

Метою даної роботи є проведення комплексного аналізу банківських продуктів для фізичних осіб в Україні та виявлення ключових тенденцій їх розвитку в умовах цифрової трансформації фінансового сектору.

Для досягнення поставленої мети визначаються наступні завдання:

1. Дослідити економічну сутність та класифікацію банківських продуктів для фізичних осіб.

2. Виявити фактори трансформації банківських продуктів для фізичних осіб в умовах цифровізації економіки.

3. Оцінити розвиток кредитних та депозитних продуктів для фізичних осіб в Україні.

4. Проаналізувати цифрові банківські сервіси та дистанційне обслуговування фізичних осіб в Україні.

5. Встановити вплив фінансових технологій та Open Banking на розвиток банківських продуктів.

6. Представити роль персоналізацій, штучного інтелекту і цифрової екосистеми у банківському обслуговуванні фізичних осіб.

Об'єктом дослідження є банківські продукти комерційних банків України, які функціонують для задоволення потреб фізичних осіб.

Предметом дослідження є сукупність економічних відносин, інструментів та механізмів формування, реалізації та розвитку сучасних банківських продуктів для фізичних осіб.

При виконанні роботи було використано комплекс загальнонаукових та спеціальних методів дослідження, зокрема: аналізу та синтезу, системного підходу, порівняльного аналізу, статистичних методів обробки даних, структурно-логічних та абстрактно-теоретичних методів, що дозволило забезпечити обґрунтованість отриманих результатів.

Інформаційну базу дослідження становлять нормативно-правові акти України, статистичні та аналітичні матеріали Національний банк України, а також дані Державної служби статистики України, що відображають сучасний стан і динаміку розвитку банківського сектору. Додатково використано наукові праці вітчизняних і зарубіжних авторів, а також цифрові та аналітичні ресурси банків і міжнародних фінансових організацій для комплексного аналізу тенденцій розвитку банківських продуктів для фізичних осіб.

Робота складається зі вступу, теоретичної, аналітичної та рекомендаційної частин, висновків, списку використаних джерел, які забезпечують логічний порядок викладу матеріалу та повноту розкриття теми.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ РОЗВИТКУ БАНКІВСЬКИХ ПРОДУКТІВ ДЛЯ ФІЗИЧНИХ ОСІБ

1.1. Економічна сутність та класифікація банківських продуктів для фізичних осіб

Сучасний стан розвитку банківської системи характеризується трансформацією традиційної моделі банківських послуг у бік формування клієнтоорієнтованого та технологічно інтегрованого середовища. За таких умов банківські продукти мають особливе значення для фізичних осіб, оскільки вони виступають основним інструментом реалізації фінансового посередництва, задовольняють потреби населення у фінансових ресурсах та формують стабільну ресурсну базу для банківських установ.

У науковій літературі немає послідовного підходу до тлумачення терміну «банківський продукт». Одні дослідники розглядають його як сукупність банківських операцій і послуг, спрямованих на задоволення потреб клієнта, інші – у результаті діяльності банку, що має певну споживчу цінність і реалізується на фінансовому ринку [30, с. 76]. З економічної точки зору банківський продукт – це комплексне фінансове рішення, яке поєднує в собі ряд конкретних банківських операцій, технологій і елементів обслуговування, спрямованих на задоволення фінансових потреб клієнта і досягнення відповідного економічного впливу банку [34].

Економічна суть банківських продуктів для фізичних осіб полягає у забезпеченні процесу перерозподілу фінансових ресурсів між суб'єктами господарювання, організація грошового обігу, накопичення заощаджень населення та задоволення потреб громадян у сферах платіжних, кредитних, інвестиційних та страхових послуг. Водночас банківські продукти є важливим інструментом реалізації соціально-економічних функцій банківської системи,

оскільки сприяють підвищенню фінансової інклюзії, розвитку безготівкових розрахунків та зміцненню фінансової безпеки приватних домогосподарств.

Специфічні характеристики банківських продуктів для фізичних осіб включають їх нематеріальний характер, індивідуалізацію умов обслуговування, нерозривність процесу створення і споживання, високий рівень довіри між банком і клієнтом, значну залежність від цифрових технологій і рівень розвитку фінансової інфраструктури. На відміну від матеріальних благ, банківські продукти формуються на основі фінансових зобов'язань і характеризуються високим інформаційним наповненням.

За сучасних умов розвитку фінансового ринку банківські продукти для фізичних осіб виконують ряд важливих функцій: накопичення, кредитування, оплата і розрахунок, інвестування, брокерська діяльність, інформація та обслуговування. Через механізм депозитних продуктів банки тимчасово залучають вільні кошти населення, кредитні продукти забезпечують фінансування споживчих потреб громадян, а платіжні послуги створюють умови для швидкого та безпечного виконання фінансових операцій.

Систематизація банківських продуктів для фізичних осіб може здійснюватися за різними класифікаційними ознаками. Найпоширенішою є класифікація за економічним призначенням, за якою розрізняють депозитні, кредитні, платіжні, інвестиційні, страхові та консультативні продукти [32].

До депозитних продуктів належать строкові депозити, ощадні рахунки, ощадні рахунки, депозитні сертифікати, першочерговою метою яких є збереження та примноження заощаджень населення. Для банків вони є важливим джерелом для побудови ресурсної бази та підтримки ліквідності.

Кредитні продукти включають споживчі кредити, кредитні картки, кредити на автомобілі, іпотечні кредити, кредити на освіту та інші форми кредитного фінансування. Його метою є забезпечення доступу громадськості до фінансових ресурсів та стимулювання споживчої активності. При цьому саме кредитні продукти становлять значну частину процентних доходів банківських установ.

Платіжні продукти включають платіжні картки, поточні рахунки, електронні гаманці, мобільний та інтернет-банкінг, системи миттєвих платежів і грошових переказів. За сучасних умов вони є найбільш динамічним сегментом банківського ринку завдяки поширенню цифрових технологій та розвитку безготівкової економіки.

Інвестиційні продукти включають операції з державними цінними паперами, інвестиційними фондами, дорогоцінними металами та іншими фінансовими інструментами. Їх використання допомагає диверсифікувати особисті фінанси і генерувати додатковий дохід.

Окрему групу складають складні банківські продукти, які об'єднують кілька фінансових послуг в одне рішення. До них належать преміальні пакети послуг, зарплатні проекти, фінансові екосистеми та цифрові банківські платформи, які надають клієнту доступ до широкого спектру фінансових і нефінансових послуг через єдиний цифровий канал [22, с. 76].

За рівнем технологічного забезпечення банківські продукти поділяються на традиційні та інноваційні. Коли традиційні продукти надають послуги через відділення банку, інноваційні продукти базуються на використанні мобільних додатків, технологій дистанційної ідентифікації, штучного інтелекту, відкритого банкінгу (open banking), хмарних технологій та аналізу великих наборів даних. Саме цифровізація стала ключовим фактором модернізації сучасного роздрібного банківського обслуговування.

На рис. 1.1 систематизовано сучасний склад банківських продуктів для фізичних осіб. За сучасних умов межі між окремими групами банківських продуктів поступово зникають через цифровізацію банківської діяльності та формування фінансових екосистем, які інтегрують платіжні, кредитні, депозитні та інвестиційні послуги в єдине цифрове середовище. Сучасні банки все частіше пропонують своїм клієнтам комплексні фінансові рішення, які надають їм доступ до широкого спектру послуг через мобільний додаток або цифрову платформу. Наприклад, користувач може одночасно здійснювати платежі, управляти депозитами, надавати кредити, інвестувати кошти і користуватися

консультаційними послугами без необхідності відвідувати відділення банку.

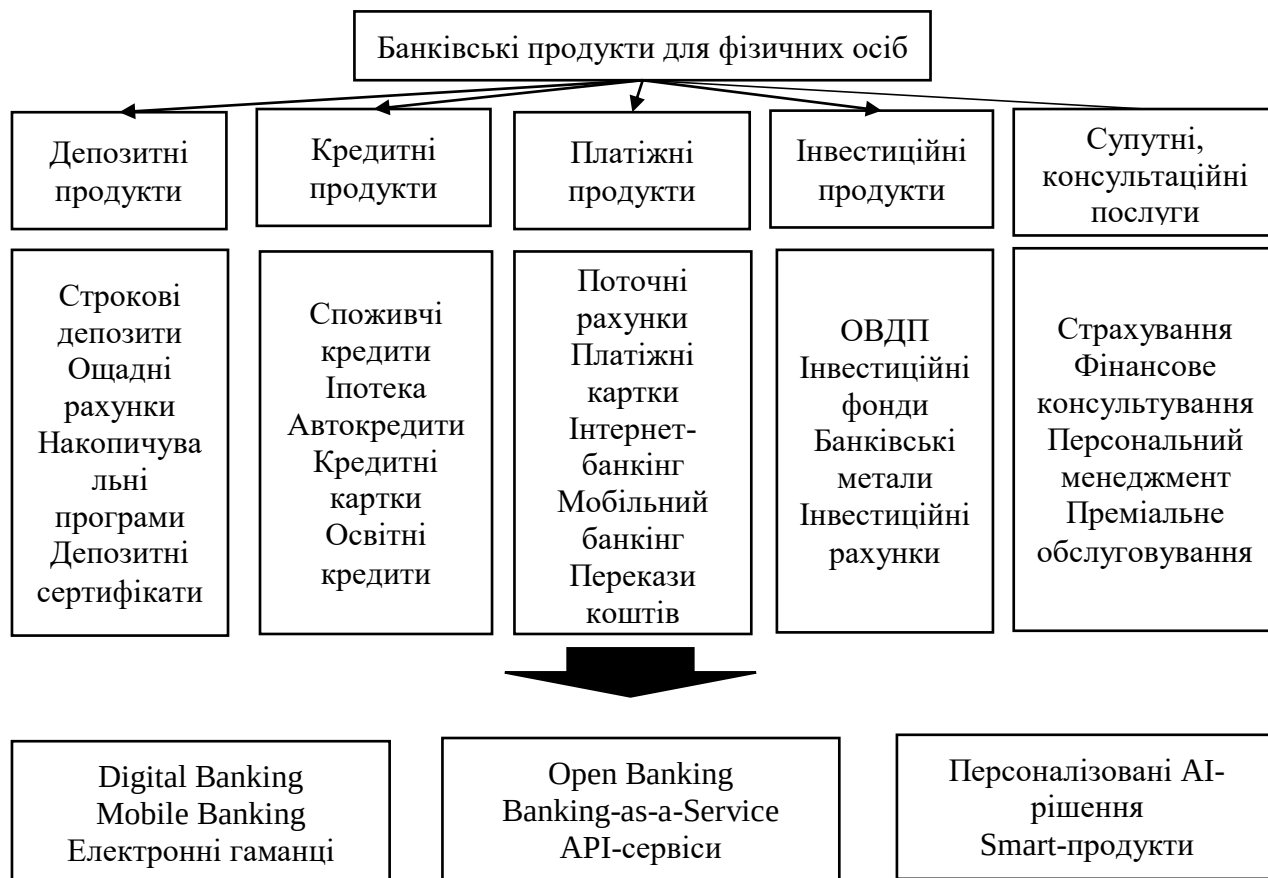

Рис. 1.1. Сучасний склад банківських продуктів для фізичних осіб [12, с. 210; 22, с. 76; 35, с. 43]

Відкриті банківські технології, штучний інтелект, великі дані та хмарні сервіси відіграють важливу роль у цьому процесі, забезпечуючи персоналізацію продуктів та покращуючи якість обслуговування клієнтів. Це перетворить традиційні банківські продукти на багатофункціональні цифрові послуги, орієнтовані на індивідуальні потреби споживачів. Такий підхід сприяє підвищенню конкурентоспроможності банків, розширенню фінансової інклюзії населення та підвищенню ефективності взаємодії банк-клієнт. Тому розвиток цифрових фінансових екосистем формує нову модель роздрібного банкінгу, де складність, доступність і технологічність банківських продуктів стає ключовим фактором успіху.

Важливою тенденцією розвитку банківських продуктів для фізичних осіб є перехід від продуктового до клієнтоцентричного підходу, за якого ключовим

об'єктом уваги банку стають індивідуальні потреби та поведінкові особливості споживача. У сучасних умовах банківські установи активно використовують аналітичні інструменти для оцінки фінансових звичок клієнтів, що дозволяє формувати персоналізовані пропозиції та підвищувати рівень їхньої лояльності. Суттєво зростає роль нефінансових сервісів, які інтегруються у банківські платформи та доповнюють традиційні банківські продукти додатковими можливостями. Одночасно відбувається спрощення процесів отримання фінансових послуг шляхом автоматизації прийняття рішень та впровадження цифрової ідентифікації клієнтів [36, с. 278].

Значного поширення набувають пакетні продукти, які об'єднують декілька послуг в межах одного тарифного плану та забезпечують комплексне обслуговування клієнта. Важливим напрямом розвитку є впровадження концепції фінансової інклюзії, що передбачає розширення доступу населення до сучасних банківських послуг незалежно від місця проживання, віку чи рівня доходів. Крім того, банки дедалі більше уваги приділяють підвищенню фінансової грамотності населення через освітні програми, консультаційні сервіси та цифрові інформаційні платформи.

Посилення конкуренції між банківськими установами та фінтех-компаніями стимулює постійне оновлення продуктової лінійки та впровадження інноваційних рішень. Водночас зростання обсягів цифрових операцій зумовлює необхідність удосконалення механізмів кібербезпеки, захисту персональних даних та управління операційними ризиками. У сукупності зазначені процеси свідчать про формування якісно нової моделі банківського обслуговування фізичних осіб, яка базується на принципах технологічності, персоналізації, доступності та довгострокової орієнтації на потреби клієнта.

Таким чином, банківські продукти для фізичних осіб є складною системою фінансових інструментів і послуг, які забезпечують задоволення різноманітних потреб населення у сфері підтримки, примноження та використання фінансових ресурсів. Сучасні тенденції розвитку банківського сектору свідчать про поступовий перехід від стандартизованих продуктів до персоналізованих

цифрових рішень, які формують нову модель взаємодії банк-клієнт та визначають перспективи розвитку роздрібного банкінгу в Україні.

1.2. Фактори трансформації банківських продуктів для фізичних осіб в умовах цифровізації економіки

Цифровізація економіки є одним з найважливіших глобальних процесів сучасності, суттєво змінюючи механізми функціонування фінансового сектору та генеруючи нові підходи до створення банківських продуктів та послуг. Швидкий розвиток інформаційно-комунікаційних технологій, поширення цифрових платформ, зростання ролі даних як економічного ресурсу та зміна моделей поведінки споживачів вимагають трансформації традиційних підходів у державному банкінгу. За цих умов банки переходять від моделі надання стандартизованих фінансових послуг до розробки персоналізованих цифрових рішень, адаптованих до потреб конкретного клієнта.

Трансформація банківських продуктів для фізичних осіб – це процес якісного оновлення їх змісту, функціональних характеристик, каналів реалізації та механізмів взаємодії з клієнтами під впливом технологічних, економічних, соціальних та інституційних факторів [38, с. 192]. Він включає не лише цифровізацію окремих банківських операцій, а й фундаментальну зміну бізнес-моделей банківських установ, принципів проектування клієнтського досвіду та підходів до управління фінансовими послугами.

Одним з найважливіших факторів трансформації банківських продуктів є розвиток цифрових технологій. Впровадження мобільного банкінгу, інтернет-банкінгу, хмарних сервісів, штучного інтелекту, технологій машинного навчання та big data (Big Data) пропонує можливість автоматизації значної частини фінансових операцій та створення нових форматів взаємодії банк-клієнт. Завдяки використанню сучасних технологічних рішень банки можуть швидко аналізувати потреби своїх клієнтів, прогнозувати їх фінансову поведінку, пропонувати індивідуальні продукти в режимі реального часу.

Важливим фактором є швидке поширення мобільних технологій і цифрових каналів зв'язку. Сучасний клієнт очікує цілодобовий доступ до фінансових послуг незалежно від місця їх знаходження. З цієї причини банки активно трансформують традиційні продукти в цифрові сервіси, доступ до яких можна отримати віддалено через мобільний додаток або веб-платформу. У результаті відбувається поступове зниження ролі фізичних відділень і перехід до концепції цифрового банкінгу.

Зміна споживчої поведінки населення має значний вплив на розвиток банківських продуктів. Представники поколінь Y і Z мають високий рівень цифрової активності і віддають перевагу швидким, зручним і технологічним фінансовим рішенням. Для таких клієнтів важливими критеріями вибору банківського продукту є простота використання, швидкість обслуговування, персоналізація пропозицій та можливість дистанційного управління власними фінансами. Це спонукає банки розробляти нові продукти, орієнтовані на цифровий клієнтський досвід.

Основним фактором трансформації є посилення конкуренції між банками та фінтех-компаніями. Поява нових учасників фінансового ринку змушує банки переглядати власні бізнес-моделі та впроваджувати інноваційні рішення для збереження конкурентних позицій. Фінтех-компанії пропонують спрощені та високотехнологічні послуги, створюючи додатковий стимул для модернізації традиційних банківських продуктів та прискорення цифрових трансформацій.

Особливе значення має розробка концепції відкритого банкінгу, що передбачає обмін фінансовими даними між різними учасниками ринку через стандартизовані програмні інтерфейси (API). Відкритий банкінг сприяє створенню нових фінансових продуктів, інтеграції банківських послуг із зовнішніми цифровими платформами та формуванню складних фінансових екосистем. У результаті банки переходять від продажу окремих продуктів до надання комплексних цифрових рішень [26, с. 45].

Важливим фактором трансформації є розвиток технологій штучного інтелекту та аналіз великих наборів даних. Використання алгоритмів машинного

навчання дає змогу автоматизовано оцінювати кредитоспроможність клієнтів, персоналізувати фінансові пропозиції, прогнозувати ризики, виявляти підозрілі транзакції. Це сприяє підвищенню ефективності банківської діяльності та підвищенню якості обслуговування клієнтів.

Цифрова трансформація платіжної інфраструктури має значні наслідки для розвитку банківських продуктів. Поширення безконтактних платежів, QR-платежів, електронних гаманців, цифрових карток і систем миттєвих переказів змінює традиційні механізми фінансових операцій. Це робить платіжні продукти більш інтегрованими, функціональними та доступними для користувачів.

Важливим рушієм змін є розвиток електронної комерції та цифрового підприємництва. Зростання онлайн-комерції стимулює попит на нові фінансові рішення, включаючи цифрові платіжні інструменти, послуги онлайн-кредитування та комплексні платіжні платформи. Банки змушені адаптувати свою продукцію до нових моделей споживання та економічної взаємодії.

Серед інституційних факторів важливе місце посідає вдосконалення нормативно-правового регулювання цифрових фінансових послуг. Гармонізація українського законодавства з європейськими стандартами, розробка механізмів електронної ідентифікації, електронного підпису та захисту персональних даних створюють умови для впровадження інноваційних банківських продуктів та зміцнення довіри споживачів до цифрових послуг.

Іншим фактором є зростання фінансової доступності населення. Покращення доступу громадян до цифрових фінансових послуг сприяє інтеграції нових категорій клієнтів у банківську систему та стимулює розвиток продуктів, орієнтованих на різні соціальні групи. У сучасних умовах банки все більше акцентують увагу на створенні доступних, простих та інтуїтивно зрозумілих послуг [20, с. 10].

При цьому діджиталізація супроводжується появою нових викликів і ризиків. Зростаюча кількість кіберзагроз, шахрайських транзакцій, витоків персональних даних і технологічних збоїв вимагає від банків постійного вдосконалення своїх систем кібербезпеки та управління ризиками. Саме тому

безпека стає невід'ємною частиною сучасних банківських продуктів і одним з ключових факторів їх конкурентоспроможності.

Для українського банківського сектору наслідками воєнного стану та необхідністю забезпечення безперервності надання фінансових послуг в умовах кризових явищ стали подальші чинники цифрової трансформації. Це прискорило розвиток дистанційного банківського обслуговування, цифрової ідентифікації клієнтів, електронного документообігу та мобільних фінансових послуг. Банки були змушені адаптувати свою продукцію до нових умов діяльності економіки та підвищених вимог клієнтів до швидкості та доступності фінансових послуг.

Цифровізація економіки веде до глибоких структурних змін у функціонуванні фінансового сектору та створює нові вимоги до системи регулювання банківської діяльності. За цих умов важливою стає інституційна підтримка трансформації банківських продуктів для фізичних осіб, що охоплює низку державних установ, нормативно-правових механізмів, фінансових установ, технологічних платформ та організаційних інструментів, спрямованих на створення сприятливого середовища для розвитку цифрових фінансових послуг. Ефективність інституційної підтримки визначає темпи впровадження інновацій, рівень довіри суспільства до цифрових послуг та конкурентоспроможність банківської системи загалом [21].

Головною установою, що забезпечує трансформацію банківських продуктів в Україні, є Національний банк України. Він встановлює нормативно-правові засади, що регулюють функціонування банківського сектору, регулює ринок платежів та визначає стратегічний напрямок цифрового розвитку фінансової системи. Важливим результатом діяльності регулятора стало впровадження сучасної моделі регулювання фінансового сектору, орієнтованої на розвиток цифрових фінансових послуг, безготівкових розрахунків, відкритого банкінгу та інноваційних платіжних інструментів.

Створення інституційного середовища для цифрової трансформації банківських продуктів значною мірою базується на вдосконаленні нормативно-правової бази. Сучасне законодавство створює правові умови для дистанційного

надання банківських послуг, використання електронної ідентифікації, електронного підпису, цифрових документів та найсучасніших платіжних технологій. Водночас гармонізація національного законодавства з європейськими стандартами сприяє інтеграції українського фінансового ринку в єдиний цифровий простір Європейського Союзу та створює умови для розвитку відкритого банкінгу.

Важливим елементом інституційної підтримки є цифрова державна інфраструктура, яка забезпечує взаємодію між банками, державними установами та споживачами фінансових послуг. Розвиток систем електронної ідентифікації, цифрових реєстрів та електронного документообігу дає змогу значно спростити процес отримання банківських продуктів, зменшити витрати на обслуговування клієнтів та підвищити доступність фінансових послуг для населення.

Особливе значення в процесі трансформації банківських продуктів мають платіжна інфраструктура та технологічні платформи. Розвиток систем миттєвих платежів, каналів дистанційного обслуговування, мобільного банкінгу та інструментів цифрових платежів створює інституційну основу для модернізації банківських продуктів та розширення спектру фінансових послуг. Саме платіжна інфраструктура забезпечує практичну реалізацію більшості цифрових послуг для фізичних осіб [13, с. 116].

Важливу роль у розвитку інституційного середовища відіграють фінтех-компанії, які стали повноправними учасниками фінансового ринку та каталізаторами інноваційних змін. Їхня діяльність сприяє впровадженню нових технологічних рішень, розширенню функціональних можливостей банківських продуктів та розробці моделей партнерської взаємодії між банками та технологічними компаніями. Це створює нову екосистему фінансових послуг, в рамках якої банки все частіше грають роль інтеграторів різних цифрових послуг.

Ключовим напрямком інституційних змін є реалізація концепції відкритого банкінгу, яка передбачає обмін фінансовими даними між учасниками ринку через стандартизовані програмні інтерфейси. Відкритий банкінг створює умови для посилення конкуренції, розробки інноваційних продуктів та

підвищення рівня персоналізації фінансових послуг. При цьому його ефективне функціонування вимагає належного нормативного регулювання, технічної стандартизації та забезпечення високого рівня захисту даних клієнтів.

Окремою складовою інституційної підтримки є система кібербезпеки та захисту персональних даних. Зі збільшенням обсягу цифрових фінансових транзакцій зростає і кількість кіберризиків, що вимагає постійного вдосконалення механізмів інформаційної безпеки. Тому важливим завданням регуляторів і банківських установ є створення ефективної цифрової системи управління ризиками, яка може забезпечити стабільність функціонування фінансового сектору та захистити інтереси споживачів.

Важливе місце в інституційному механізмі займає система захисту прав споживачів фінансових послуг. Зростаюча складність банківських продуктів та активне використання цифрових технологій вимагають підвищення прозорості фінансових операцій, забезпечення належної інформації клієнтів та вдосконалення механізмів вирішення спірних ситуацій. Це допомагає підвищити довіру суспільства до банківської системи та стимулювати подальше поширення цифрових фінансових послуг [16, с. 269].

Таким чином, трансформація банківських продуктів для фізичних осіб є результатом комплексного впливу технологічних, економічних, соціальних та інституційних факторів. Основними драйверами цих змін є цифровізація економіки, розвиток фінансових технологій, поширення мобільного банкінгу, відкритого банкінгу, штучного інтелекту та нових моделей поведінки споживачів. Надалі ці процеси сприятимуть подальшому переходу від традиційних банківських продуктів до інтегрованих цифрових фінансових екосистем, спрямованих на максимізацію задоволення потреб клієнтів та підвищення ефективності банківської діяльності.

РОЗДІЛ 2

АНАЛІЗ СУЧАСНОГО СТАНУ РОЗВИТКУ БАНКІВСЬКИХ ПРОДУКТІВ ДЛЯ ФІЗИЧНИХ ОСІБ В УКРАЇНІ У 2023-2025 РОКИ

2.1. Оцінка розвитку кредитних, депозитних та платіжних продуктів для фізичних осіб в Україні

У період 2023-2025 років розвиток банківських продуктів для фізичних осіб в Україні функціонував в умовах воєнного стану, структурної перебудови економіки, посилення цифровізації фінансового сектору та адаптації банківської системи до нових викликів. Незважаючи на складні макроекономічні умови, банківський сектор зміг зберегти високий рівень ліквідності та фінансової стабільності і здатний забезпечити населення сучасними фінансовими продуктами. Основними напрямками розвитку залишалися депозитні (табл. 2.1), кредитні та платіжні продукти, які складають основу роздрібного банкінгу та визначають ступінь взаємодії населення з фінансовою системою.

Таблиця 2.1

Аналіз динаміки показників розміщення депозитів фізичних осіб комерційними банками України у 2023-2025 роках [25]

Показник	2023 рік	2024 рік	2025 рік	Відхилення звітного періоду (+,-) до	
				2023 року	2024 року
Всього депозитів резидентів, млрд грн з них:	2395,07	2777,68	3238,97	843,9	461,29
Домогосподарства, з них:	1228,54	1381,87	1600,28	371,74	218,41
- в національній валюті	795,49	896,81	1067,86	272,37	171,05
- в іноземній валюті	433,05	485,06	532,42	99,37	47,36
Частка кредитів, наданих суб'єктам господарювання	51,3	49,7	49,4	-1,9	-0,3
На вимогу	788,7	905,76	1066,3	277,6	160,54
До 1 року	348,63	343,89	395,08	46,45	51,19
1-2 роки	79,15	118,86	125,97	46,82	7,11
Більше 2 років	12,05	13,35	12,92	0,87	-0,43

Аналіз даних табл. 2.1 свідчить про стійку позитивну динаміку розвитку

депозитного сегмента банківського ринку України упродовж 2023-2025 років. Загальний обсяг депозитів резидентів збільшився з 2395,07 млрд грн у 2023 році до 3238,97 млрд грн у 2025 році, тобто на 843,9 млрд грн або на 35,2%. Така тенденція є свідченням зростання довіри населення та бізнесу до банківської системи навіть в умовах воєнного стану, а також результатом ефективної монетарної політики Національного банку України, спрямованої на підтримання макрофінансової стабільності.

Ключовим драйвером зростання депозитного портфеля виступали кошти домогосподарств, обсяг яких за досліджуваний період зріс на 371,74 млрд грн або на 30,3% і досяг 1600,28 млрд грн у 2025 році. Це означає, що майже кожна друга гривня депозитних ресурсів банківської системи була сформована за рахунок населення. Зростання депозитної активності фізичних осіб значною мірою обумовлювалося високими процентними ставками за гривневими вкладками, які у 2023-2024 роках у провідних банках сягали 14-18% річних, що суттєво перевищувало дохідність багатьох альтернативних інструментів заощадження.

Особливо показовим є ймовірне зростання депозитів у національній валюті. Їх обсяг збільшився з 795,49 млрд грн до 1067,86 млрд грн, або на 34,2%, тоді як валютні депозити зросли лише на 22,9%. Частка гривневих депозитів у структурі заощаджень населення зросла з 64,7% до 66,7%, що свідчить про поступове зміцнення довіри громадян до національної валюти. Одним із головних чинників, що стимулювали це зростання, стало запровадження Національним банком у 2023 році політики високих облікових ставок, що спонукало банки активно конкурувати за гривневі ресурси населення за рахунок підвищення депозитних процентних ставок. Додатковим стимулом стало зниження інфляції, що сприяло формуванню позитивної реальної віддачі від гривневих заощаджень.

При цьому динаміка валютних депозитів виявилася значно стриманішою. Незважаючи на збільшення їх обсягу на 99,37 млрд грн, населення все більше переорієнтувалося на гривнево-ощадні інструменти. Причиною цього стала

низька рентабельність готівкових депозитів, яка для більшості банків не перевищувала 1-3% на рік, а також запровадження спеціальних депозитних програм у гривні з підвищеними відсотковими ставками та можливістю дистанційного відкриття через мобільні додатки.

Структурний аналіз депозитного портфеля свідчить про домінування короткострокових форм заощаджень. Найбільший приріст спостерігався у депозитах на вимогу, обсяг яких збільшився на 277,6 млрд грн, або 35,2%, порівняно з 2023 роком. У 2025 році їхня частка перевищила дві третини всіх депозитів приватних домогосподарств. Така тенденція пояснюється високим рівнем незахищеності, спричиненим ризиками війни, коли населення віддає перевагу ліквідним фінансовим ресурсам з можливістю швидкого доступу до коштів. Показовим прикладом є активне використання карткових рахунків для накопичення заощаджень, що стало звичайною практикою серед клієнтів провідних українських банків.

Позитивною тенденцією є зростання депозитів з терміном погашення від одного до двох років на 46,82 млрд грн, або майже на 59,2%. Це свідчить про поступове відновлення довіри суспільства до довгострокових фінансових інструментів та покращення очікувань щодо макроекономічної стабільності. Важливу роль у цьому процесі відіграли державні гарантії за вкладами фізичних осіб та розширення гарантійного покриття під час воєнного стану, що значно зменшило ризик грошових втрат вкладників.

Разом із тим депозити строком понад два роки залишаються найменш популярним інструментом заощаджень. Їх обсяг фактично не змінився та зріс лише на 0,87 млрд грн порівняно з 2023 роком. Така ситуація відображає обережність населення щодо довгострокового фінансового планування в умовах воєнної невизначеності, коливань валютного ринку та ризиків, пов'язаних із майбутньою економічною динамікою. Заслужовує уваги і зниження частки ресурсів, пов'язаних із суб'єктами господарювання, з 51,3% до 49,4%. Це свідчить про посилення ролі населення як ключового джерела формування ресурсної бази банківської системи. Фактично упродовж 2023-2025 років банки

дедалі більше орієнтувалися на залучення коштів фізичних осіб, активно впроваджуючи цифрові депозитні продукти, персоналізовані програми лояльності та дистанційні канали обслуговування.

Протягом аналізованого періоду кредитні продукти для фізичних осіб демонстрували поступове відновлення після значного зниження кредитної активності в перші роки тотальної війни (табл. 2.2).

Таблиця 2.2

Аналіз динаміки показників банківського кредитування фізичних осіб в Україні у 2023-2025 роках [25]

Показник	2023 рік	2024 рік	2025 рік	Відхилення звітного періоду (+,-) до	
				2023 року	2024 року
Всього надані кредити резидентам, млрд грн з них:	997,87	1106,84	1197,68	199,81	90,84
Домогосподарствам, з них:	236,47	291,76	365,38	128,91	73,62
- в національній валюті	210,58	263,05	331,97	121,39	68,92
- в іноземній валюті	25,89	28,71	33,41	7,52	4,7
Частка кредитів, наданих суб'єктам господарювання	23,7	26,4	30,5	6,8	4,1
Споживчі	198,08	237,25	295,48	97,4	58,23
На придбання, реконструкцію, будівництво нерухомості	26,52	37,06	46,42	19,9	9,36
Інші	13,85	17,44	23,47	9,62	6,03
Іпотека	30,25	40,63	53,79	23,54	13,16

Аналіз даних табл. 2.2 свідчить, що упродовж 2023-2025 років ринок банківського кредитування фізичних осіб в Україні характеризувався стійкою позитивною динамікою та поступовим відновленням після кризових явищ, спричинених повномасштабною війною. Загальний обсяг кредитів, наданих резидентам, зріс із 997,87 млрд грн у 2023 році до 1197,68 млрд грн у 2025 році, або на 199,81 млрд грн (20,0%). Така тенденція стала наслідком поступової макроекономічної стабілізації, зниження інфляційного тиску, покращення фінансових результатів банківського сектору та активізації кредитної діяльності банків.

Особливо високі темпи зростання демонстрував сегмент кредитування домогосподарств. За досліджуваний період обсяг кредитів фізичним особам

збільшився з 236,47 млрд грн до 365,38 млрд грн, тобто на 128,91 млрд грн або на 54,5%. Якщо у 2023 році на населення припадало 23,7% усіх кредитів резидентам, то у 2025 році цей показник перевищив 30%, що свідчить про суттєве посилення ролі роздрібного кредитування у формуванні кредитного портфеля банків. Така динаміка пояснюється відновленням споживчого попиту населення, зростанням доходів окремих категорій громадян та активним впровадженням банками цифрових кредитних продуктів.

Важливою особливістю розвитку кредитування фізичних осіб було домінування кредитів у національній валюті. Їх обсяг збільшився на 121,39 млрд грн, або 57,6%, досягнувши 331,97 млрд грн у 2025 році. При цьому валютне кредитування зросло лише на 7,52 млрд грн, або на 29,0%. В результаті частка гривневих кредитів у структурі кредитного портфеля населення зросла з 89,1% до 90,9%. Ця тенденція є наслідком довгострокової політики дедоларизації банківського сектора, валютних обмежень і прагнення банків мінімізувати валютні ризики позичальників. Крім того, чинне законодавство фактично обмежує масове кредитування населення в іноземній валюті, що ще більше стимулює розвиток гривневих кредитних продуктів.

Найбільш динамічним сегментом залишалося споживче кредитування. Обсяг споживчого кредиту зріс з 198,08 млрд грн до 295,48 млрд грн, або на 97,4 млрд грн (49,2%). Частка таких кредитів у структурі кредитного портфеля домогосподарств перевищувала 80%, що свідчить про збереження їх домінуючої ролі. Основними факторами зростання були активна розробка кредитних карток, програми швидкого онлайн-кредитування та послуги миттєвого споживчого фінансування. Показовий приклад – кредитні ліміти для платіжних карток і сервісів розстрочки платежів, які пропонують провідні українські банки через мобільні додатки, гарантуючи, що отримати кредит можна практично без відвідування відділення.

Позитивною тенденцією стало відновлення житлового кредитування. Обсяг кредитів на придбання, реконструкцію та будівництво нерухомості зріс із 26,52 млрд грн до 46,42 млрд грн, або на 75,0%. Ще вищі темпи приросту

демонструвала іпотека, обсяг якої збільшився на 23,54 млрд грн або майже на 77,8% та досяг 53,79 млрд грн. Вирішальним фактором такого зростання стала реалізація державної програми «єОселя», яка забезпечила доступне іпотечне кредитування для військовослужбовців, працівників бюджетної сфери, медиків, педагогів та інших категорій громадян. Саме ця програма стала одним із найуспішніших прикладів взаємодії держави та банківського сектору у сфері стимулювання роздрібного кредитування.

Аналіз показника «Інші кредити» також свідчить про поступове розширення спектра банківських продуктів для фізичних осіб. Їх обсяг зріс на 9,62 млрд грн або майже на 69,5%, що відображає розвиток нових кредитних рішень, орієнтованих на фінансування освітніх потреб, енергоефективних заходів, придбання транспортних засобів та інших індивідуальних цілей населення.

Важливим чинником розвитку кредитного ринку стала цифровізація банківської діяльності. Упродовж досліджуваного періоду більшість банків впровадили автоматизовані системи скорингу, дистанційну ідентифікацію клієнтів та онлайн-оформлення кредитів. Використання технологій Big Data та штучного інтелекту дозволило суттєво скоротити час ухвалення кредитних рішень, знизити операційні витрати банків та підвищити доступність кредитних ресурсів для населення.

Крім позитивних тенденцій, на розвиток кредитування продовжували впливати стримуючі фактори. До них відносяться високі рівні воєнних ризиків, невизначеність щодо майбутніх доходів населення, підвищені вимоги банків до оцінки платоспроможності позичальників і відносно висока вартість кредитних ресурсів. З цієї причини темпи відновлення довгострокового кредитування залишалися нижчими порівняно зі споживчим сегментом.

Загалом результати аналізу свідчать, що у 2023-2025 роках ринок банківських продуктів для фізичних осіб в Україні характеризувався стійкою позитивною динамікою розвитку. Найвищі темпи зростання демонстрували платіжні продукти та цифрові фінансові сервіси, тоді як депозитний сегмент

забезпечував стабільність ресурсної бази банківської системи, а кредитні продукти поступово відновлювали свою роль у фінансуванні споживчих потреб населення. Ключовою тенденцією досліджуваного періоду стала цифрова трансформація роздрібного банкінгу, яка сприяла формуванню нової моделі взаємодії між банком і клієнтом та визначила стратегічні напрями розвитку фінансового ринку України.

2.2. Аналіз цифрових банківських сервісів та дистанційного обслуговування фізичних осіб в Україні

Упродовж 2023-2025 років цифрові банківські сервіси стали одним із ключових драйверів розвитку банківської системи України. В умовах воєнного стану, високої мобільності населення та необхідності забезпечення безперервного доступу до фінансових послуг банки прискорили впровадження цифрових технологій, що сприяло суттєвому розширенню дистанційного обслуговування фізичних осіб. У результаті цифрові канали взаємодії поступово перетворилися на основний формат надання банківських послуг населенню.

Однією з найважливіших тенденцій досліджуваного періоду стало стрімке зростання використання мобільного та інтернет-банкінгу. Сучасні мобільні застосунки забезпечують клієнтам можливість здійснювати платежі, відкривати депозити, оформлювати кредити, переказувати кошти, купувати державні облігації та управляти власними фінансами без відвідування банківських відділень. Це сприяло суттєвому скороченню операційних витрат банків та підвищенню доступності фінансових послуг для населення.

Мобільний банкінг став домінуючим каналом обслуговування, оскільки понад 80% банківських операцій фізичних осіб у 2025 році здійснюється без відвідування відділень. Так, ПриватБанк (Приват24) залишається системним лідером цифрової інфраструктури, забезпечуючи масове охоплення населення та інтеграцію державних і фінансових сервісів у єдину платформу [31]. Monobank демонструє модель повністю цифрового банку (neobank), де 100% операцій

здійснюється дистанційно, що стало еталонною практикою для ринку України [46]. Ощадбанк показує найбільш стрімке зростання цифровізації серед державних банків: частка мобільних операцій перевищила 70%, що свідчить про успішну модернізацію консервативного сегмента [27]. Отож, кредитні та депозитні продукти активно «оцифровані», що означає перехід від класичної відділеннєвої моделі до повністю цифрового життєвого циклу фінансового продукту (від оформлення до погашення/закриття). Загальна тенденція 2023-2025 років – формування цифрової фінансової екосистеми, де мобільний банкінг інтегрує платежі, кредити, депозити, інвестиції та державні сервіси в єдиному середовищі.

Важливим показником ефективності цифрової трансформації стало подальше зростання обсягів безготівкових операцій (табл. 2.3).

Таблиця 2.3

Аналіз динаміки показників чисельності клієнтів комерційних банків-фізичних осіб та стану їх дистанційного обслуговування в Україні у 2023-2025 роках [25]

Показник	2023 рік	2024 рік	2025 рік	Відхилення звітного періоду (+,-) до	
				2023 року	2024 року
Надавачі платіжних послуг	64	63	63	-1	0
Всього користувачів, млн ос	82	84	87,3	5,3	3,3
Всього разунків, млн рах	185	193	208,6	23,6	15,6
Всього фізичних осіб, млн ос	78,4	80,3	83,8	5,4	3,5
Всього рахунків фізичних осіб, млн рахунків	178	186	201,4	23,4	15,4
Дистанційне обслуговування фізичних осіб, %	79,47	82,87	84,51	5,04	1,64
Дистанційне обслуговування фізичних осіб, млн користувачів	62,29	66,51	70,8	8,51	4,29

Аналіз даних табл. 2.3 вказує на поступове розширення клієнтської бази банківського сектору України та інтенсивну цифровізацію послуг для приватних осіб у 2023-2025 році. Незважаючи на стабільну кількість постачальників платіжних послуг (скорочення з 64 до 63 одиниць), ринок демонструє зростаючу концентрацію, підвищення ефективності та консолідацію цифрових фінансових екосистем. Загальна кількість користувачів банку зросла з 82,0 млн осіб у 2023

році до 87,3 млн осіб у 2025 році, збільшившись на 5,3 млн осіб або на 6,5%. Ця динаміка свідчить про зростання фінансової доступності та активного залучення населення до банківської системи, зокрема через канали цифрових послуг. Важливим фактором зростання є розвиток мобільного банкінгу, спрощення процедур відкриття рахунків та інтеграція банківських послуг в державні цифрові платформи.

Кількість індивідуальних клієнтів банків зросла з 78,4 млн до 83,8 млн осіб (+5,4 млн осіб), що корелює майже виключно із загальним зростанням користувачів. Це свідчить про те, що саме населення є важливим рушієм розвитку банківського ринку України. Зростання клієнтської бази відбулося в основному за рахунок цифрових каналів залучення, які дозволяють відкривати рахунки віддалено без відвідування відділень.

Особливо динамічно зростала кількість рахунків, відкритих фізичними особами. У 2023-2025 роках їх обсяг збільшився з 178,0 млн до 201,4 млн рахунків, тобто на 23,4 млн або на 13,1%. Це свідчить про мультирахункову поведінку клієнтів, коли одна фізична особа користується кількома рахунками для різних фінансових цілей (поточні розрахунки, заощадження, кредитні ліміти, інвестиційні продукти). Така тенденція є прямим наслідком розвитку цифрових банківських екосистем, що стимулюють відкриття додаткових рахунків у межах одного банку.

Важливим індикатором цифрової трансформації є зростання кількості користувачів дистанційного обслуговування. Частка клієнтів, які користуються цифровими каналами, зросла з 79,47% у 2023 році до 84,51% у 2025 році (+5,04%). У абсолютному вимірі кількість таких користувачів збільшилася з 62,29 млн до 70,8 млн осіб (+8,51 млн). Це свідчить про фактичне домінування дистанційних каналів обслуговування над традиційними офлайн-відділеннями. Основними драйверами зростання дистанційного обслуговування виступають мобільний банкінг, інтернет-банкінг, цифрова ідентифікація клієнтів, автоматизація відкриття рахунків та розвиток безконтактних фінансових сервісів. Банки активно переходять до моделі «mobile-first», де мобільний

застосунок є основною точкою взаємодії з клієнтом.

З точки зору структурної трансформації слід відзначити, що темпи зростання кількості рахунків випереджають темпи зростання кількості клієнтів. Це означає, що банки не лише залучають нових користувачів, але й розширюють глибину фінансових відносин із наявними клієнтами. Така поведінка характерна для зрілих цифрових фінансових екосистем, де один клієнт інтегрований у широкий спектр банківських продуктів. Стабільність кількості надавачів платіжних послуг (зменшення лише на 1 банк) свідчить про відносну інституційну стабільність ринку, однак водночас про посилення конкуренції між ключовими гравцями. У цих умовах конкурентна перевага визначається не кількістю учасників, а рівнем технологічного розвитку, якістю цифрових сервісів та масштабом екосистеми.

Проаналізуємо стан чисельності відкритих рахунків клієнтів комерційних банків-фізичних осіб в Україні у 2023-2025 роках (рис. 2.1).

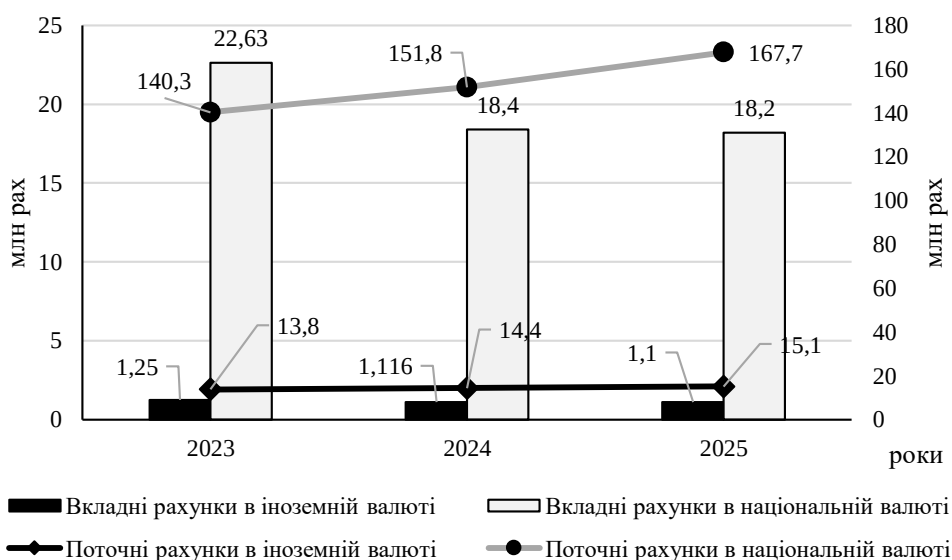

Рис. 2.1. Аналіз чисельності відкритих рахунків клієнтів комерційних банків-фізичних осіб в Україні у 2023-2025 роках, млн грн [25]

Проведений аналіз динаміки чисельності рахунків клієнтів комерційних банків-фізичних осіб, свідчить про структурну зміну ресурсної бази в бік збільшення транзакційної активності та зменшення ощадної складової. Так, у 2023-2025 роках було постійне зниження депозитних рахунків як в іноземній, так

і в національній валюті. Зокрема, обсяг депозитних рахунків в іноземній валюті впав з 1,25 млн рахунків до 1,1 (–0,15), а в національній валюті – з 22,63 млн рахунків до 18,2 (–4,43). Така динаміка свідчить про зниження схильності клієнтів до короткострокових заощаджень, що може бути пов'язано з інфляційними очікуваннями, переорієнтацією на ліквідні інструменти чи альтернативні форми інвестування. При цьому, поточні рахунки демонструють чітку тенденцію до зростання. Поточні рахунки в іноземній валюті зросли з 13,8 до 15,1 млн (+1,3), а в національній валюті – зі 140,3 млн до 167,7 млн рахунків (+27,4), найбільш динамічний сегмент. Це відображає посилення ролі розрахунково-платіжних операцій, активізацію економічного обороту та зростання безготівкових розрахунків у національній валюті.

Здійснити аналіз динаміки зміни чисельності різновидів банківських карт не можливо у зв'язку із відсутністю основних статистичних даних.

У структурному вимірі відбувається зсув ресурсної бази комерційних банків від строкових депозитів до поточних фондів, що збільшує ліквідність, але потенційно знижує стабільність довгострокового фінансування. Загалом домінування зростання поточного рахунку у гривні формує тенденцію до транзакційної поведінкової моделі клієнтів банківського сектору.

Важливим напрямком у розвитку віддаленого сервісу стало впровадження цифрової ідентифікації клієнтів та електронного документообігу. Банки запропонували можливість відкривати рахунки дистанційно, вносити депозити, отримувати кредити, проходити процедури фінансового моніторингу без фізичної присутності клієнта. Це дозволило значно спростити доступ населення до фінансових послуг та підвищити ефективність послуг.

Водночас цифровізація банківських послуг сприяла розробці нових моделей обслуговування клієнтів. Банківські установи активно використовують технології штучного інтелекту, великих даних, машинного навчання для персоналізації фінансових продуктів, автоматизації консалтингових послуг, вдосконалення систем кредитного рейтингу своїх клієнтів. Це дозволило підвищити швидкість прийняття рішень та покращити якість обслуговування.

Окрім позитивних тенденцій, цифрова трансформація супроводжувалася низкою викликів. Найважливішими моментами залишалося зростання кіберризиків, ризик шахрайства, необхідність захисту персональних даних, безперебійне функціонування цифрової інфраструктури під воєнними ризиками. У цьому контексті банки значно збільшили свої інвестиції в кібербезпеку, багатофакторну автентифікацію та системи моніторингу підозрілих транзакцій.

Таким чином, особливу роль у розвитку цифрових послуг відіграла інтеграція банківських продуктів з державними цифровими платформами. Використання електронної ідентифікації, цифрових документів та електронних підписів сприяло формуванню єдиного цифрового середовища взаємодії громадян, держави та фінансових установ. Це дозволило банкам автоматизувати значну частину процесів обслуговування клієнтів. Ринок мобільного та інтернет-банкінгу України у 2023–2025 роках перейшов у стадію структурної зрілості, де цифрові канали не лише доповнюють, а фактично замінюють традиційне банківське обслуговування. Це формує нову модель роздрібного банкінгу, засновану на повній дистанційності, персоналізації та платформній інтеграції фінансових сервісів.

РОЗДІЛ 3

ПЕРСПЕКТИВИ ТА НАПРЯМИ УДОСКОНАЛЕННЯ БАНКІВСЬКИХ ПРОДУКТІВ ДЛЯ ФІЗИЧНИХ ОСІБ

3.1. Вплив фінансових технологій та Open Banking на розвиток банківських продуктів

Сучасний етап розвитку банківського сектору України характеризується глибинною технологічною трансформацією, у межах якої фінансові технології (FinTech) та концепція Open Banking виступають не просто інноваційними інструментами, а системоутворюючими чинниками переосмислення самої природи банківських продуктів. Якщо раніше банк функціонував як відносно замкнута інституція, що акумулює фінансові ресурси та самостійно формує продуктову лінійку, то сьогодні він дедалі більше перетворюється на цифрову платформу, інтегровану в широку екосистему фінансових і нефінансових сервісів.

У цьому контексті FinTech виступає технологічним двигуном змін, забезпечуючи впровадження штучного інтелекту, великих даних, мобільних технологій, хмарних рішень та API-архітектури. Водночас Open Banking створює нормативно та технологічно стандартизоване середовище, у якому фінансові дані, за згодою клієнта, можуть безпечно передаватися між банками та сторонніми провайдерами. Отож, змінюється сама логіка взаємодії: від моделі «банк як власник даних» до моделі «клієнт як власник даних», що кардинально посилює конкуренцію та інноваційність на фінансовому ринку [3, с.19].

Особливо відчутно ці зміни проявляються у трансформації банківських продуктів. Платіжні сервіси, які традиційно були прив'язані до карткової інфраструктури, поступово еволюціонують у безшовні цифрові рішення, де транзакція здійснюється в один дотик або взагалі без участі картки, через API-запити та миттєві перекази. Практика українських банків, зокрема таких як

ПриватБанк, демонструє майже повну цифровізацію платіжних операцій, де переважна більшість транзакцій уже здійснюється через мобільні та інтернет-канали, а відділення виконують лише допоміжну функцію.

Ще глибші зміни відбуваються у сфері кредитування. Якщо класична модель банківського кредиту базувалася на формалізованих документах, довідках про доходи та тривалому процесі скорингу, то сучасні FinTech-рішення дозволяють оцінювати кредитоспроможність клієнта в режимі реального часу на основі його транзакційної поведінки. Це означає, що банк аналізує не лише офіційні доходи, а й структуру витрат, регулярність надходжень, фінансову дисципліну клієнта. У практиці українських цифрових банків, зокрема monobank, це реалізовано через динамічні кредитні ліміти, які автоматично змінюються відповідно до фінансової активності користувача [9].

Паралельно Open Banking відкриває новий вимір у розвитку фінансових послуг – агрегованих фінансових платформ. Завдяки інтеграції API замовнику надається можливість переглядати всі свої рахунки в різних банках в одному інтерфейсі, аналізувати витрати, створювати бюджет, отримувати персоналізовані рекомендації. Таким чином, банк перестає бути ізольованою системою і стає елементом більшої цифрової екосистеми, в якій фінансові послуги інтегровані в повсякденне життя користувача.

Важливим вираженням цієї трансформації є також розвиток концепції вбудованого фінансування – вбудованого фінансування, коли банківські продукти безпосередньо інтегровані в нефінансові послуги. Це означає, що кредит, платіж або страховку можна оформити, не виходячи з торгового майданчика або мобільного додатку. В українській реальності це проявляється в розвитку розстрочки платежів і негайних кредитних рішень в електронній комерції, де фінансова операція стає частиною процесу покупки, а не окремою дією.

Особливої ясності цій трансформації надає приклад провідних українських банків. Монобанк фактично реалізував модель повністю цифрового банку без відділень, де всі послуги доступні через мобільний додаток і взаємодія з клієнтом

базується на персоналізації та поведінковому аналізі. ПриватБанк, у свою чергу, має одну з найбільших цифрових екосистем регіону, де практично всі платежі здійснюються через цифрові канали і платформа Приват24 виступає універсальним фінансовим центром. Інші банки, такі як Sense Bank або Ощадбанк, поступово інтегрують рішення API і розширюють можливості віддаленого обслуговування, рухаючись до відкритої фінансової архітектури.

Водночас розвиток FinTech та відкритого банкінгу супроводжується новими викликами. Кібербезпека стає все більш важливою, оскільки відкриті API створюють додаткові потенційні точки доступу для кібератак. Виникають регуляторні питання щодо відповідальності третіх осіб, які мають доступ до фінансових даних. Крім того, існує технологічна асиметрія між великими банками, які мають ресурси для швидкої цифрової трансформації, та меншими установами, які ризикують втратити конкурентоспроможність [15, с. 216].

Виділимо комплекс проблем впливу фінансових технологій та відкритого банкінгу на розвиток банківських продуктів в Україні. Так, основними з них є:

1. Проблема перетворення банку як установи в цифрову платформу. Сучасний розвиток FinTech і Open Banking веде до фундаментальної зміни характеру банку: від класичної фінансової установи до платформи цифрової екосистеми. Проблема в тому, що традиційна банківська модель, заснована на централізованому контролі над даними і продуктами, поступово втрачає ефективність в конкурентному середовищі економіки API. Виникає питання: Чи готові українські банки повністю перейти від продуктово-орієнтованої моделі до платформно-екосистемної архітектури, в якій банк є лише одним з учасників фінансового ланцюжка створення вартості? [14].

2. Проблема безпеки та конфіденційності фінансових даних на відкритих банківських умовах. Відкритий банкінг – це відкритий обмін фінансовими даними між банками та третіми особами через API. Це створює новий рівень ризику, пов'язаного з кібербезпекою, несанкціонованим доступом і порушенням даних. Проблема полягає в тому, щоб зважити наступне: відкритість фінансової інформації для інновацій та необхідність максимального захисту персональних

даних клієнтів. Саме тому, ключове питання полягає в тому, чи здатна фінансова інфраструктура України забезпечити високий рівень кіберстабільності за умов масштабної інтеграції API? [23, с. 8].

3. Проблема нерівномірної цифрової трансформації банківського сектору. В Україні спостерігається значна асиметрія в ступені цифрового розвитку банків. Великі інститути (нап. ПриватБанк або Монобанк) показують практично повну цифровізацію послуг, тоді як менші банки часто залишаються на рівні часткової автоматизації. Це породжує проблему концентрації ринку в кількох цифрових плеєрах, зменшення конкурентної різноманітності та технологічного відставання середніх і малих банків. Відповідно виникає питання: Чи не призведе відкриття банківської справи до посилення олігополізації банківського ринку України?

4. Проблема трансформації кредитних продуктів та ризик алгоритмізації рішень. FinTech активно впроваджує автоматизовані рейтингові системи на основі великих даних та поведінкової аналітики. Це значно прискорює кредитні рішення, але в той же час несе в собі ризик алгоритмічного упередження. Проблема в тому, що кредитні рішення все частіше приймаються алгоритмами, а людський фактор у процесі оцінки ризику знижується. У зв'язку з цим виникає питання: Чи не призводить цифровий скоринг до прихованих форм дискримінації клієнтів і системних помилок у кредитній політиці банків [17, с. 46].

5. Проблема втрати стабільності банківських ресурсів через зміну структури продуктів. Open Banking та цифрові сервіси стимулюють перехід клієнтів до більш ліквідних форм зберігання коштів (поточні рахунки, цифрові гаманці). Це зменшує частку строкових депозитів у структурі ресурсної бази банків. У результаті виникає структурна проблема зростання ліквідності та зниження стабільності довгострокового фондування. Питання полягає у тому: як банки мають адаптувати депозитно-кредитну модель в умовах домінування транзакційних коштів [7, с. 287]

6. Проблема регуляторної адаптації Open Banking в Україні. Запровадження Open Banking потребує складної нормативної бази щодо

стандартів API, захисту даних та відповідальності третіх сторін (TRP). В Україні регуляторні механізми ще перебувають у стадії формування, що створює правову невизначеність. Ключове питання: чи встигає регуляторна система НБУ за темпами цифрової трансформації фінансового ринку?

7. Проблема побудови довіри клієнтів до цифрових фінансових послуг. Незважаючи на високий ступінь оцифрування, велика частина клієнтів все ще обережні щодо відкриття доступу до фінансових даних, використання сторонніх фінтех-додатків та автоматизованих фінансових рішень. Це є поведінковим бар'єром для цифрової трансформації. Проблемне питання: Чи досягне цифрова довіра клієнтів критичної маси, необхідної для повноцінного функціонування відкритого банкінгу [29].

8. Проблема монетизації банками економіки API. Відкритий банкінг відкриває можливості економіки API, але питання комерціалізації залишається невирішеним як банки мають заробляти гроші відкритими даними та чи API стане окремим потоком доходів чи просто інфраструктурою витрат? Проблема полягає в тому, щоб знайти баланс між відкритістю екосистеми та рентабельністю банківських установ.

Тому вплив фінансових технологій і відкритого банкінгу на розвиток банківських продуктів в Україні є багатовимірним і суперечливим процесом. Він одночасно створює умови для інноваційного зростання, персоналізації фінансових послуг та підвищення ефективності банківської діяльності, але водночас створює комплекс системних проблем – від кіберризиків та регуляторної невизначеності до трансформації конкурентної структури ринку та змін характеру управління банківськими ризиками.

Таким чином, що FinTech і Open Banking формують якісно нову архітектуру банківського ринку України, в якій банківські продукти вже не є статичними фінансовими інструментами, а трансформуються в динамічні цифрові послуги, глибоко інтегровані в повсякденне життя клієнта. У цьому процесі український фінансовий сектор демонструє високий ступінь адаптивності та фактично наближається до моделі “digital-first banking”, де дані,

швидкість та персоналізація фінансових рішень стають ключовим ресурсом.

3.2. Персоналізація, штучний інтелект і цифрові екосистеми у банківському обслуговуванні фізичних осіб

Сучасний розвиток банківських продуктів для фізичних осіб в Україні дедалі чіткіше демонструє перехід до нової парадигми фінансового обслуговування, у якій ключову роль відіграють персоналізація, штучний інтелект та цифрові екосистеми. Якщо традиційна банківська модель була побудована на стандартизованих продуктах, однакових для всіх клієнтів, то сьогодні вона поступово трансформується у гнучку, адаптивну систему, де фінансова послуга “підлаштовується” під конкретну людину в режимі реального часу.

У центрі цих змін перебуває персоналізація, яка вже не зводиться до простого сегментування клієнтів за віком чи рівнем доходу. Йдеться про значно глибший рівень – аналіз індивідуальної фінансової поведінки, структури витрат, регулярності надходжень коштів і навіть щоденних звичок. Завдяки цьому банківський продукт перестає бути статичним і набуває ознак динамічного сервісу, який постійно змінюється відповідно до потреб користувача. Наприклад, у сучасних цифрових банках кредитний ліміт може автоматично переглядатися залежно від активності клієнта, а кешбек-програми формуються індивідуально під його стиль споживання [34]. У результаті формується модель «банкінгу один на один», де кожен користувач фактично отримує унікальну фінансову пропозицію.

Наступним ключовим елементом цієї трансформації виступає штучний інтелект, який стає своєрідним “інтелектуальним ядром” сучасного банку. Його роль полягає не лише в автоматизації процесів, а у прийнятті складних аналітичних рішень, які раніше вимагали участі фінансових аналітиків або кредитних менеджерів. Саме алгоритми машинного навчання сьогодні забезпечують миттєвий кредитний скоринг, аналізуючи не лише формальні

доходи клієнта, а й його поведінкові фінансові патерни. Крім того, штучний інтелект активно використовується у виявленні шахрайських операцій, прогнозуванні фінансових потреб та формуванні персоналізованих рекомендацій щодо заощаджень або інвестицій. Таким чином, банк поступово перетворюється на інтелектуальну систему, яка не просто реагує на дії клієнта, а й прогнозує їх.

Паралельно з цим відбувається формування цифрових банківських екосистем, які змінюють саму логіку взаємодії клієнта з фінансовими послугами. Банк уже не існує як окрема інституція, а стає частиною ширшого цифрового середовища, у якому фінансові сервіси інтегровані у повсякденне життя людини. Через мобільні застосунки клієнт отримує доступ не лише до платежів чи кредитів, а до цілісної екосистеми — від комунальних платежів до страхування, накопичень і навіть інвестицій. Яскравими прикладами такої трансформації в Україні є цифрові платформи ПриватБанку та monobank, які фактично перетворилися на фінансові “супердодатки”, що об’єднують у собі широкий спектр послуг [12, с. 210].

У цій екосистемній логіці банківські продукти також зазнають глибоких змін. Кредит більше не є фіксованим фінансовим інструментом – він стає динамічною кредитною лінією, яка змінюється залежно від поведінки клієнта. Депозити трансформуються в гнучкі механізми заощаджень, де кошти можуть автоматично накопичуватися без активної участі користувача. Платежі стають безперебійними та майже непомітними, інтегруючись у повсякденну цифрову діяльність, а інвестиційні інструменти – є максимально спрощеними та доступними навіть для некваліфікованих користувачів.

Особливе значення у цій трансформації має те, що дані замовника трансформуються в стратегічний ресурс банку. На основі аналізу транзакційної поведінки, фінансових звичок і цифрової активності формуються всі ключові продукти. Банки переходять до банківської моделі, керованої даними, де рішення приймаються не інтуїтивно, а на основі постійного потоку даних у реальному часі. Це дозволяє значно підвищити точність фінансових пропозицій при забезпеченні їх максимальної актуальності для кожного замовника.

Водночас така глибока цифровізація пов'язана з низкою проблем. Серед них виділяються питання захисту персональних даних, кібербезпеки інфраструктур API, ризики надмірної залежності від алгоритмів, нерівномірність цифрової кастомізації серед населення. Крім того, зростає важливість довіри клієнтів до цифрових фінансових рішень, оскільки це стає вирішальним фактором для успіху впровадження нових технологій.

У підсумку, вважаємо за доцільне, представити модель цифрової екосистеми банку, орієнтовану на персоналізацію, штучний інтелект та створення цінності для кожного клієнта (рис. 3.1).

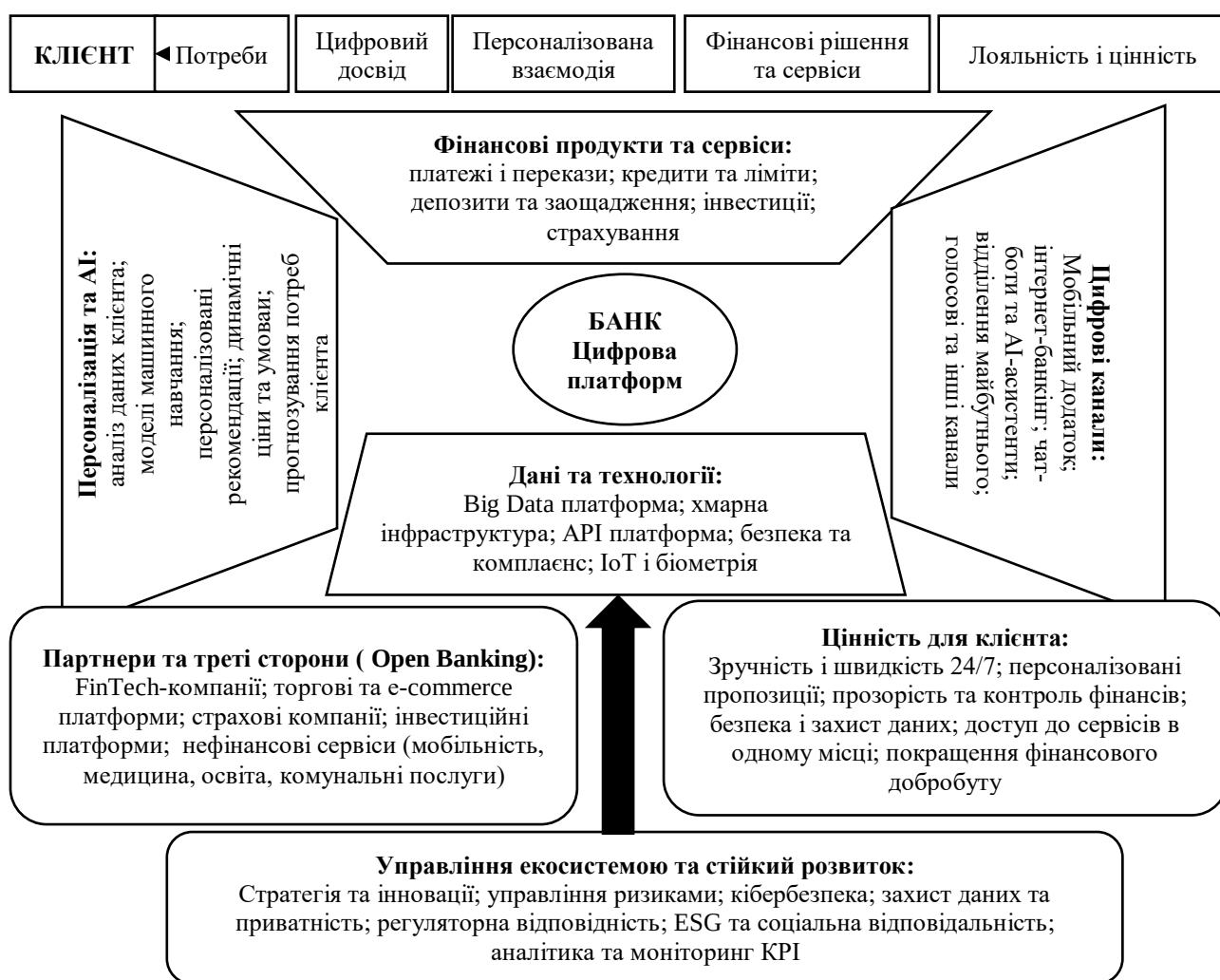

Рис. 3.1. Модель цифрової екосистеми банку, орієнтовану на персоналізацію, штучний інтелект та створення цінності для кожного клієнта [2; 6; 8; 33; 35, с. 120]

Представлена цифрова екосистема банку є складною, багаторівневою та

взаємопов'язаною структурою, у центрі якої знаходиться клієнт як головний генератор даних, потреб і фінансової активності. У цій моделі банк уже не виступає традиційною установою, що просто надає набір стандартних послуг, а перетворюється на цифрову платформу, яка постійно адаптується до поведінки користувача та формує для нього індивідуальний фінансовий простір.

Навколо клієнта вибудовується система цифрових каналів взаємодії, які забезпечують безперервний доступ до фінансових сервісів. Мобільні застосунки, інтернет-банкінг, чат-боти та автоматизовані асистенти формують єдине середовище, у якому клієнт може здійснювати всі операції без прив'язки до фізичного відділення. Саме тут відбувається ключова зміна — взаємодія з банком стає постійною, швидкою та майже непомітною, інтегрованою у повсякденне цифрове життя людини.

Наступним важливим елементом екосистеми виступають фінансові продукти, які в цій моделі набувають динамічного характеру. Вони більше не є фіксованими послугами, а змінюються відповідно до фінансового стану та поведінки клієнта. Кредити можуть автоматично коригуватися, депозити стають гнучкими інструментами заощадження, а платіжні сервіси перетворюються на миттєві та безшовні операції. Таким чином, банк поступово переходить від продажу окремих продуктів до формування цілісного фінансового досвіду.

В основі цієї трансформації лежить штучний інтелект, який діє як “brain” усієї системи. Він аналізує великі обсяги даних про клієнта, розкриває закономірності його фінансової поведінки та прогнозує майбутні потреби. Це дозволяє банку пропонувати персоналізовані рішення ще до того, як клієнт визнає їх потребу. Це створює нову банківську модель, у якій рішення стають проактивними, а не реактивними [1, с. 335].

Основою всієї екосистеми є дані та технологічна інфраструктура, що забезпечує їх обробку та захист. Великі дані, хмарні технології, API-платформи та системи кібербезпеки формують фундамент, без якого неможливе функціонування сучасного банку. Архітектура API дає банку можливість інтегруватися із зовнішніми сервісами і розширити власний функціонал в рамках

концепції відкритого банкінгу.

Важливою складовою моделі також є партнерська екосистема, яка включає фінтех-компанії, торгові платформи, страхові та інвестиційні послуги, а також нефінансові цифрові послуги. В результаті банк перестає бути закритою системою і стає частиною більшого цифрового середовища, де фінансові послуги інтегруються в повсякденну діяльність користувача [4, с. 155].

Представлена модель екосистеми цифрового банкінгу відображає перехід фінансового сектору до нової архітектури, в якій банк вже не є просто фінансовим посередником, а трансформується в багаторівневу платформу створення цифрової цінності. Його основні особливості - орієнтація на клієнта, глибока персоналізація, використання штучного інтелекту, інтеграція API і відкритість для зовнішніх партнерів. В результаті виникає нова економічна логіка банківської — екосистемної моделі фінансового життя людини, в якій всі послуги об'єднані в єдиний цифровий простір.

У підсумку можна стверджувати, що сучасні банківські продукти для фізичних осіб в Україні переживають якісну еволюцію, у якій поєднуються персоналізація, штучний інтелект та екосистемний підхід. Банківська система поступово відходить від ролі класичного фінансового посередника і перетворюється на цифрову інфраструктуру повсякденного життя, де фінансові сервіси стають невід'ємною частиною цифрового досвіду людини. Це формує нову економічну реальність – «банкінг без меж», у якій головною цінністю виступає не сам продукт, а інтелектуально керований, персоналізований і безперервний фінансовий досвід користувача.

ВИСНОВКИ

Банківський продукт виступає складною економічною категорією, яка поєднує фінансові інструменти, послуги та технологічні рішення, спрямовані на задоволення індивідуальних потреб клієнтів у заощадженні, кредитуванні, розрахунково-платіжному обслуговуванні та інвестуванні. Його класифікація ґрунтується на функціональному призначенні, рівні ризику, строковості, валюті операцій та каналах надання, що дозволяє систематизувати різноманіття банківських сервісів у структуровану продуктову систему. У сучасних умовах цифровізації економіки банківські продукти зазнають глибокої трансформації, переходячи від стандартизованих пропозицій до персоналізованих, динамічно адаптивних сервісів, що формуються на основі аналізу великих даних та поведінкових моделей клієнтів. Ключовими факторами такої трансформації виступають розвиток фінансових технологій, впровадження штучного інтелекту, поширення мобільного банкінгу та формування цифрових екосистем фінансових послуг.

Концепція відкритого банкінгу також відіграє важливу роль, забезпечуючи інтеграцію банківських послуг із зовнішніми платформами через API, тим самим розширюючи функціональні можливості продуктів і підвищуючи їх доступність. При цьому відбувається зміщення фокусу з продуктового підходу на клієнтоорієнтовану модель, де ключовою цінністю є не сам фінансовий інструмент, а якість і швидкість цифрового досвіду користувача. Тому сучасна фаза розвитку банківських продуктів для фізичних осіб характеризується переходом до інтелектуалізованих, екосистемних та персоналізованих фінансових рішень, які формують нову архітектуру банківських послуг в умовах цифрової економіки.

Здійснивши аналіз стану функціонування банківських продуктів для фізичних осіб, встановлено, що протягом досліджуваного періоду депозитні продукти залишалися одним з найважливіших інструментів накопичення

фінансових ресурсів населення. Високий рівень довіри до банківської системи, підтримка фінансової стабільності з боку держави та зростання процентної ставки сприяли активному надходженню коштів від приватних осіб у банківський сектор. Особливої популярності набули строкові депозити в національній валюті, що пояснювалося прагненням населення захистити заощадження від інфляційних ризиків і отримувати стабільний дохід. Водночас банки активно розширювали асортимент депозитних продуктів, запроваджуючи онлайн-депозити, ощадні рахунки та автоматизовані ощадні програми, доступні через мобільні додатки. Тенденцією у розвитку депозитного сегменту стала зростаюча цифровізація депозитного бізнесу. Якщо раніше депозити здійснювалися переважно через відділення банків, більшість банків пропонували можливість повного дистанційного відкриття та управління депозитними рахунками у 2023-2025 рокаї. Це допомогло підвищити доступність фінансових послуг і знизити операційні витрати банківських установ.

Протягом аналізованого періоду кредитні продукти для фізичних осіб демонстрували поступове відновлення після значного зниження кредитної активності в перші роки тотальної війни. Споживчий кредит і кредитні картки, які фінансували поточні потреби домогосподарств, продовжували становити найбільшу частку кредитної структури населення. Водночас банки поступово відновили розвиток окремих сегментів довгострокового кредитування, зокрема іпотечних програм та цільових кредитів населенню. Цифрові технології зробили значний вплив на розвиток кредитних продуктів. Банки активно впроваджували автоматизовані системи оцінки кредитоспроможності клієнтів, цифрової ідентифікації позичальників, механізми дистанційної обробки кредитів. Це значно спростило процес отримання кредиту і скоротило час на прийняття кредитних рішень до декількох хвилин. Це допомогло розширити доступ населення до фінансових ресурсів та підвищити конкурентоспроможність банківських установ.

Платіжні продукти стали однією з найбільш динамічних складових роздрібного банкінгу. Саме платіжний сегмент найбільше відображає вплив

цифровізації на розвиток банківського сектору. У період 2023-2025 років спостерігалось постійне зростання кількості безготівкових операцій, активне поширення цифрових платіжних інструментів і розширення платіжної інфраструктури. Українські банки активно розвивали мобільний банкінг, цифрові картки, електронні гаманці, NFC-платежі, послуги миттєвого переказу грошей.

Характерною рисою розвитку банківських продуктів у 2023–2025 році стало поступове стирання меж між кредитними, депозитними та платіжними послугами. Банки все частіше пропонували комплексні цифрові продукти, які поєднували функції платіжних карток, кредитних лімітів, ощадних рахунків та інвестиційних послуг в єдиний цифровий додаток. Такий підхід відповідає сучасній концепції фінансових екосистем і сприяє підвищенню ступеня клієнтоорієнтованості банківських установ.

Водночас розвиток банківських продуктів супроводжувався низкою викликів. До ключових проблем належали інфляційний тиск, підвищення вартості кредитних ресурсів, зростання кіберризиків, необхідність захисту персональних даних клієнтів та адаптація банків до нових регуляторних вимог. Активна цифровізація фінансових послуг потребувала постійного вдосконалення систем кібербезпеки та управління операційними ризиками, що стало одним із пріоритетних напрямів діяльності банківського сектору.

Основними технологічними інноваціями в цифровому банкінгу в Україні визнано: миттєві P2P перекази (за номером телефону), повне відкриття облікового запису онлайн (KYC через Дію), аналіз витрат на штучний інтелект та фінансові поради, BankID НБУ як стандарт ідентифікації, а також автоматичні платежі та підписки. Як наслідок, економічний вплив цифрового банкінгу полягає у зниженні операційних витрат банків (відсутність відділень), зростанні швидкості фінансових операцій (платежів у реальному часі), розширенні фінансової інклюзії (доступ навіть у віддалених регіонах), зменшенні тіньового грошового обігу тощо. А саме головне – Україна фактично перейшла на модель «digital-first banking», де банк – мобільний додаток, відділення – виняток, а

основне значення – швидкість та якість обслуговування.

Таким чином, цифрові банківські послуги в Україні демонструють високий ступінь зрілості фінтех-екосистеми, що характеризується домінуванням мобільного банкінгу, майже повною цифровізацією платежів, масовим переходом населення на дистанційні послуги. Це формує нову архітектуру банківського сектору, в якій конкурентоспроможність визначається не фізичною мережею, а якістю цифрових послуг і швидкістю обробки транзакцій.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Акименко Н.В., Мамонтенко Н.С. Банківська система в умовах цифрової економіки. *Бізнес Інформ*. 2021. № 5. С. 333-338.
2. Ащеулова О.М., Гарькава В.Ф., Іваненко Р.О., Циганенко О.В. Аналіз концепцій напрямів цифрової трансформації економіки. *Академічні візії*. 2023. № 16. URL: <https://academy-vision.org/index.php/av/article/view/191> (дата звернення: 30.03.2026)
3. Барановський О. Сьогодення світового ринку банківських послуг. *Вісник Національного банку України*. 2022. № 4. С. 18-23.
4. Благун С.І. Фінансові інновації як елемент фінансової системи. *Вісник Хмельницького національного університету*. 2021. № 6. С. 152-157 URL: <http://journals.khnu.km.ua/vestnik/wp-content/uploads/2022/03/en2021-6-t2-25.pdf> (дата звернення: 21.03.2026)
5. Вареник Н. Інтернет-банкінг: для людини чи проти неї? Дзеркало тижня. 2023. URL : https://zn.ua/business/internet-banking-dlyacheloveka-ili-protiv-nego_.html (дата звернення: 24.03.2026)
6. Виговська Л. Ринок мобільного та інтернет-банкінгу в Україні б'є рекорди. URL: <http://biz.nv.ua/ukr/publications/100-mlrd-na-rik-rinok-mobilnogo-ta-internet-bankingu-v-ukrajini-bjerekordi-108675.html> (дата звернення: 15.03.2026)
7. Владика Ю.П., Безугла Л.С., Турова Л.Л. Здобутки та нові виклики у діяльності системно важливих банків в Україні. *Інфраструктура ринку*. 2022. Вип. 42. С. 285-291.
8. Гайдай І.Ю. Зарубіжний досвід упровадження Інтернет-банкінгу та перспективи його використання в Україні. URL: http://archive.nbuv.gov.ua/portal/soc_gum./VDie/2011_1/files/47.pdf (дата звернення: 02.04.2026)
9. Гарькава В., Кліщевська А. Регіональне управління економічною безпекою на основі фінансової модернізації. *Наукові перспективи*. 2021. № 7(13). DOI: [https://doi.org/10.52058/2708-7530-2021-7\(13\)-220-228](https://doi.org/10.52058/2708-7530-2021-7(13)-220-228)
10. Гольдштейн К. Что такое блокчейн? URL:

<https://www.youtube.com/watch?v=08kBvfs4GPk>

11. Діденко С. Кінець монополії держбанків: Україна запроваджує європейську концепцію Open Banking. URL: <https://ua.news/ua/konets-monopolyygosbankov-ukrayna-vnedryaet-evropejskuyu-kontseptsyyu-open-banking/> (дата звернення: 30.03.2026)

12. Єсіна О.Г. Інтернет-банкінг в Україні: сучасний стан, проблеми та перспективи розвитку. *Вісник соціально-економічних досліджень*. 2023. № 1 (48). С. 209-213.

13. Житар М.О., Ясентюк А.С. Особливості функціонування банківської системи України в умовах пандемії COVID-19. *Збірник наукових праць Університету державної фіскальної служби України*. 2021. № 1. С.113-125.

14. Задворний Ю. Еволюція ролі фінансових інновацій у вирішенні викликів фінансових ринків. *Економіка та суспільство*. 2024. № 65 DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-65-32>

15. Іващенко А., Гонта О. Розвиток інновацій на ринку кредитних послуг України в системі національної економіки. *Проблеми і перспективи економіки та управління*. 2023. Вип. 4(36). С. 207–224. [https://doi.org/10.25140/2411-5215-2023-4\(36\)-207-224](https://doi.org/10.25140/2411-5215-2023-4(36)-207-224)

16. Івлєва М.І. Тенденція цифровізації банківської галузі. *Молодий вчений*. 2022. № 2 (292). С. 268-270.

17. Ільчук П.Г. Фінтех-компанії: сучасний стан та перспективи впливу на розвиток фінансового ринку України. *Держава та регіони*. 2021. № 5 (122). С. 46-53

18. Інструкція про порядок регулювання діяльності банків в Україні : Постанова Правління НБУ від 28.08.2001 р. №368. URL: <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=z0841-01> (дата звернення: 30.03.2026)

19. Інформація про кількість клієнтів банків та про кількість відкритих клієнтами рахунків. URL : https://bank.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=66320 (дата звернення: 16.03.2026)

20. Іршак О.С., Павлик Я.О. Сутність, види, функції та особливості

банківських інновацій. *Економіка, фінанси, право*. 2023. № 5/1. С. 8-11.

21. Кльоба Л.Г., Добош Н.М., Сорока О.П. Впровадження фінансових технологій – стратегічний напрям розвитку банків. *Ефективна економіка*. 2020. № 12. DOI: <https://doi.org/10.32702/2307-2105-2020.12.128>

22. Корнєєв В. Фінансові інновації банків і можливості диверсифікації банківських послуг. *Світ фінансів*. 2021. № 2. С. 74–81.

23. Мошенець О. Інноваційні продукти і технології на ринку банківських послуг. *Фінансовий ринок України*. 2021. № 12. С. 7–8.

24. Національний банк України. *Офіційний сайт*. URL: <http://www.bank.gov.ua> (дата звернення: 28.04.2026)

25. Національний банк України. Клієнти комерційних банків. URL: https://bank.gov.ua/ua/publications?page=1&perPage=5&search=&document=&pubCategory=1&keywords=&created_from=&created_to= (дата звернення: 28.04.2026)

26. Огієнко В.І., Боярко І.М. Розвиток Інтернет-банкінгу в контексті формування конкурентних переваг банків. *Фінансовий простір*. 2023. № 4 (12). С. 44-52.

27. ОщадБанк. *Офіційний сайт*. URL : <https://www.oschadbank.ua/>(дата звернення: 20.04.2026)

28. Перегуда Ю. Економічна ефективність технологій виробництва органічних добрив для малих та середніх підприємств. *Наука і техніка сьогодні*. 2024. № 6(34). DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-6025-2024-6\(34\)-344-354](https://doi.org/10.52058/2786-6025-2024-6(34)-344-354)

29. Подольчак Н.Ю. Напрями удосконалення технологічної інфраструктури публічних механізмів розвитку fintech-продуктів в Україні. URL : http://www.dy.nauka.com.ua/pdf/2_2020/8.pdf (дата звернення: 28.04.2026)

30. Прасолова С.П., Вовченко О.С. Банківські операції: навч. посіб. та практ. Київ : Центр навчальної літератури, 2021. 568 с.

31. ПриватБанк. *Офіційний сайт*. URL : <https://privatbank.ua/> (дата звернення: 28.04.2026)

32. Про банки і банківську діяльність : Закон України від 7.12.2000 р. № 2121-III. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=2121-14> (дата звернення: 28.03.2026)

33. Процак К.В., Коваленко Т.О. FinTech і комерційні банки: тенденції розвитку та особливості співпраці. *Бізнес Інформ*. 2022. № 1. С. 131-137.
34. Романовська Ю., Бабюк А., Юренко А. Специфікація розвитку банківського кредитування в умовах COVID-19. *Економіка та суспільство*. 2021. No 26. URL: <https://cutt.ly/pPOVEGt>
35. Савіна Н.Б. Банківська сфера як активатор інвестиційної політики держави: монографія. Львів : Галич-Прес, 2020. 250 с
36. Степаненко О. П. Тенденції інноваційного розвитку банківської системи України. *Актуальні проблеми економіки*. 2022. № 6. С. 275–282.
37. Третьак Д. Д., Трубніков Д. О. Напрями підвищення ефективності управління власним капіталом банку. *Економіка та держава*. 2022. № 6. С. 107-114.
38. Хіцан Д. В. Інноваційні технології у фінансовій сфері: узагальнення світового досвіду. *Бізнесінформ*. 2024. № 8. С. 189–195. DOI: <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2024-8-189-195>
39. Чуницька І.І., Богріновцева Л.М. Вплив цифрових технологій на розвиток фінансового ринку України. *Економіка та суспільство*. 2023. № 49. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/2342/2263> (дата звернення: 28.04.2026)
40. Шишкіна О. Проблеми, перспективи і ризики використання цифрових інновацій у фінансовому й реальному секторах національної економіки. *Проблеми і перспективи економіки та управління*. 2023. № 1(33). С. 154-175.
41. Шишкіна О. Цифрові технології фінансових установ: ризики і перспективи використання. *Актуальні проблеми розвитку економіки регіону*. 2023. Вип. 19. Т. 2. С. 130-143.
42. Шкодін І.В., Дерід І.О., Зеленько О.О. Цифрова трансформація глобального банківництва: проблеми і перспективи. *Financial and credit activity problems of theory and practice*. 2019. Вип. 3. №. 30. С. 45–51.
43. Шлайфер М., Тодошук А. Діджиталізація економіки України в умовах євроінтеграції. *Економіка та суспільство*. 2022. № 45. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/1905/1833> (дата звернення: 21.03.2026)

44. Hassan A.O., Ewuga S.K., Abdul A.A., Abrahams T.O. Cybersecurity in banking: a global perspective with a focus on nigerian practices. *Computer Science & IT Research Journal*. 2024. Vol. 5. № 1. P. 41-59. DOI: 10.51594/csitrj.v5i1.701 (дата звернення: 21.03.2026)

45. Mer A., Singhal K., Viridi A.S. A Review of the Role of Artificial Intelligence in Banking and Stock Market Trading. In Taneja S., Kumar P., Sood K., Özen, E., Grima S. (Ed.) *Finance Analytics in Business (Emerald Studies in Finance, Insurance, and Risk Management)*. Emerald Publishing Limited, Leeds. 2024. P. 175-198. DOI: <https://doi.org/10.1108/978-1-83753-572-920241009> (дата звернення: 21.03.2026)

46. Monobank. Офіційний сайт. URL : <https://monobank.ua/> (дата звернення: 21.04.2026)

47. Mykhailiuk G., Rustamzade A., Bakhishov A. Digitalization of financial services and challenges of adaptation of control. *Financial and credit activity problems of theory and practice*. 2021. Vol. 3. № 38. С. 46–55. DOI: 10.18371/fcaptp.v3i38.237418 (дата звернення: 21.03.2026)

48. Statista Research Department. Online banking penetration in the U.S. 2019-2029. Statista. URL: <https://www.statista.com/forecasts/1285979/digital-bankingpenetration-rate-usa> (дата звернення: 28.03.2026)

49. Su K. Exploring the Application of Blockchain Technology in Financial Services. *Advances in Economics Management and Political Sciences*. 2023. Vol. 50. № 1. P. 256–261. DOI: 10.54254/2754-1169/50/20230592 (дата звернення: 28.03.2026)

50. Tariq S.A.S., Iftikhar S.F., Iftikhar K., Raza H. The Role of Digital Finance in Economic Development: A Cross Country Analysis. *Journal of Policy Research*. 2023. Vol. 9. № 3. P. 160-171. DOI: 10.61506/02.000103 (дата звернення: 25.03.2026)

51. Zaichko I., Bohrinovtseva L., Verheliuk Yu, Purdenko O. Current challenges and prospects of management of loan portfolio quality in wartime: the case of Ukraine. *Академічний огляд*. 2023. № 2 (59). С. 218-234.